

Høringsinformasjon - Forskrift til ny opplæringslov, hovedmål på den enkelte skole (§ 15-2)

Opplæringsloven av 2023 Fjerde del – Fellesreglar for grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa, § 15-2 Hovudmål på kvar skole:

«Kommunen og fylkeskommunen gir forskrift om kva skriftspråk som skal vere hovudmålet på kvar skole, anten bokmål eller nynorsk. Skolen skal bruke hovudmålet i den skriftlege opplæringa og i den skriftlege kommunikasjonen med elevane og foreldra.»

I samband med skifte av hovudmål på ein grunnskole eller når eit fleirtal i kommunestyret eller minst 1/4 av dei røysteføre i kommunen krev det, skal det haldast rådgivande røysting. Nytt vedtak om hovudmål kan ikkje gjerast før det har gått fem år. Departementet kan gi forskrift om røysterett, ansvar for røystinga og organisering av røystinga.»

Opplæringslov av 1998, § 2-5 Bokmål og nynorsk i grunnskolen:

«Kommunen gir forskrift om kva skriftspråk som skal vere hovudmål i dei enkelte skolane. Hovudmålet skal nyttast i skriftleg opplæring og i skriftleg arbeid. Frå og med 8. årstrinnet vel elevane sjølve om dei skal bruke bokmål eller nynorsk som skriftleg hovudmål. (...)

I samband med skifte av hovudmål eller når eit fleirtal i kommunestyret eller minst 1/4 av dei røysteføre krev det, skal det haldast rådgjevande røysting. Røysterett har alle som bur i det området i kommunen som soknar til skolen, jf. § 8-1, og som har røysterett etter valgloven § 2-2. Røysterett i høve til skriftleg opplæring har dessutan foreldre eller forsyntar til barn på barnesteget ved skolen, utan omsyn til bustad eller statsborgarskap. Departementet kan gi nærmare forskrifter.»

Behov for forskrift om hovedmål på hver skole

Både gammel og ny opplæringslov gir kommunen plikt til å vedta forskrift om hva som skal være hovedskriftspråket på den enkelte skole. Kristiansund kommune har ikke vedtatt forskrift om hovedmål på den enkelte skole tidligere. Kristiansund kommune må vedta slik forskrift ved ikrafttredelse av ny lov.

Begrunnelse for innholdet i utkastet til forskrift om hovedmål på den enkelte skole

Opplæringsloven krever at kommunen vedtar forskrift om skriftlig hovedmål på den enkelte skole. Av langvarig sedvane er det skriftlige hovedmålet på skolene i Kristiansund kommune bokmål. Vi mener forskriften bør fastsette at bokmål er det skriftlige hovedmålet på alle kommunale grunnskoler i Kristiansund. Når bystyret har vedtatt denne forskriften vil den gjelde for alle offentlige grunnskoler i Kristiansund kommune.

Vi legger til grunn i vedtak om forskrift; at om hovedmålet på skolene i Kristiansund kommune er bokmål, vil det ikke innebære et «skifte av hovedmål» rettslig sett. Dermed er det ikke nødvendig med rådgivende folkeavstemning, jf. opplæringsloven § 15-2 andre ledd.

Forskriften vil fastsette hva som er hovedmålet på kommunale grunnskoler i Kristiansund kommune. Ifølge loven står valget mellom nynorsk og bokmål. Forskriften vil ikke påvirke skolenes mulighet eller plikt til å ivareta elevenes særskilte språkrettigheter. Dette fremgår eksplisitt av forarbeidene til loven:

«Departementet understrekar at regelen regulerer valet mellom dei to norske skriftspråka bokmål og nynorsk. Regelen er ikkje til hinder for at skolen kan velje at han i den munnlege og skriftlege opplæringa bruker samisk eller norsk teiknspråk.»

I og med at § 15-2 er plassert i opplæringslovens fjerde del om regler for grunnskoleopplæring og videregående opplæring, regulerer den ikke voksenopplæringa.